

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир ЛАДИКА

« 03 » квітня 2023 року

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування для осіб, що вступають на
ОС «Магістр» та програми для вступників, які здобули ступінь
магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
Економіки і менеджменту

Голова фахової
атестаційної
комісії

Протокол № 14 від 03.04.2023 року
Голова Вченої ради факультету
Маргарита ЛИЩЕНКО

Суми 2023

Програма фахового вступного випробування для осіб, що вступають на ОС «Магістр» та програми для вступників, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 051 «Економіка», - 2023. – 13с.

Програму підготували: Терещенко С.І. – доктор економічних наук, професор; Строченко Н.І. – кандидат економічних наук, професор; Пилипенко Н.М.. – кандидат економічних наук, доцент; Пізняк Т.І.. – кандидат економічних наук, доцент; Ковальова О.М. – кандидат економічних наук, доцент; Коблянська І.І. - кандидат економічних наук, доцент.

Розглянуто на засіданні кафедри економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького Протокол № 12 від «03» квітня 2023 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1.Вимоги до складових вступного випробування	5
2.Оцінювання ступеня відповідності знань визначеним критеріям	7
3.Зміст дисциплін фахового випробування	8
4. Критерії оцінювання	13

ВСТУП

Програма вступного фахового іспиту підготовлена у відповідності до Правил прийому, розроблених Приймальною комісією Сумського національного аграрного університету, затверджених Вченою радою СНАУ від 03.04.2023 р., протокол № 14 відповідно до умов прийому до вищих навчальних закладів України в 2023 р., затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 р. № 276 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28.03.2023 року, а також відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості підготовки бакалавра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Мета вступного іспиту – оцінювання рівня професійної компетентності та ступеня засвоєння освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Програма фахового вступного іспиту розроблена на основі навчальних програм бакалавра. Програма включає нормативні дисципліни фахового спрямування. Кожне завдання передбачає виконання одного теоретичного питання, 50 тестових завдань та вирішення практичної задачі.

По кожній дисципліні включеній до програми фахового іспиту внесені тестові завдання пропорційно до загальної кількості завдань та практичні задачі з нормативних дисциплін.

У списку рекомендованих джерел, що додається до програми, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури, рекомендованої для використання при підготовці до вступного іспит

1. ВИМОГИ ДО СКЛАДОВИХ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступний іспит із фахового випробовування, що передбачає виконання певних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів освітнього ступеня «Бакалавр» в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», що прагнуть здобути освіту за ОС «Магістр» за вказаною спеціальністю.

Вступний іспит складається з трьох етапів:

1-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» з таких дисциплін:

- ✓ «Економіка підприємства»;
- ✓ «Потенціал і розвиток підприємства»;
- ✓ «Економіка і організація інноваційної діяльності»;
- ✓ «Стратегія підприємства»;
- ✓ «Планування і контроль на підприємстві»;
- ✓ «Проектний аналіз».

2-й етап – теоретичне питання, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» з таких дисциплін:

- ✓ «Економіка підприємства»;
- ✓ «Потенціал і розвиток підприємства»;
- ✓ «Економіка і організація інноваційної діяльності»;
- ✓ «Стратегія підприємства»;
- ✓ «Планування і контроль на підприємстві»;
- ✓ «Проектний аналіз».

3-й етап - письмове розв'язання практичної задачі з дисциплін, які формують уміння та навички магістра зі спеціальності 051 «Економіка».

Зміст задачі відповідає змістовним модулям дисциплін:

- ✓ «Економіка підприємства»;
- ✓ «Потенціал і розвиток підприємства»;
- ✓ «Економіка і організація інноваційної діяльності»;
- ✓ «Стратегія підприємства»;
- ✓ «Планування і контроль на підприємстві»;
- ✓ «Проектний аналіз».

Вимоги до тестових завдань. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює всі змістовні модулі з комплексу дисциплін, які включено до вступного випробовування. Тестове завдання є закритої форми таблиця із запропонованими відповідями, в яких вибирають правильні з множини вибору (три-чотири відповіді, тільки одна з яких правильна). Запитальна частина тестового завдання формулюється у стверджувальній формі чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною. Добірка тестових завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання і становить 50 тестових завдань. Представництво кожної дисципліни у кожному варіанті забезпечується пропорційно.

Вимоги до теоретичного питання – теоретичні питання, що формують уміння, зазначені у освітніх програмах з таких дисциплін: «Економіка підприємства»; «Потенціал і розвиток підприємства»; «Економіка і організація інноваційної діяльності»; «Стратегія підприємства»; «Планування і контроль на підприємстві»; «Проектний аналіз».

Вимоги до комплекту практичних завдань. Практичне завдання відповідає змістовним модулям дисциплін: «Економіка підприємства»; «Потенціал і розвиток підприємства»; «Економіка і організація інноваційної діяльності»; «Стратегія підприємства»; «Планування і контроль на підприємстві»; «Проектний аналіз». Структурно задача складається із: умов; інформаційного забезпечення; завдання.

Кількість варіантів завдань вступного іспиту становить 25 рівнозначних варіантів.

Комплект завдань додається до програми.

2.ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Тестові завдання включають наступні дисципліни: «Економіка підприємства»; «Потенціал і розвиток підприємства»; «Економіка і організація інноваційної діяльності»; «Стратегія підприємства»; «Планування і контроль на підприємстві»; «Проектний аналіз».

В кожному варіанті міститься 50 тестів, які мають по чотири варіанти відповіді. Лише одна відповідь є вірною.

Оцінювання тестових завдань здійснюється в такому порядку: по два бали за кожен правильну відповідь (100 балів).

При оцінюванні роботи кожне тестове завдання оцінюється окремо, потім підраховується загальна сума балів.

Теоретичне питання – 40 балів. Практична задача – 60 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати – 200 балів. Оцінювання роботи здійснюється за 4-х бальною шкалою:

180-200 – «відмінно»;

150-179 – «добре»;

100-149 – «задовільно»;

99 і нижче – «незадовільно».

«Задовільно» - мінімальний бал для участі у конкурсі.

Якщо абітурієнт отримує оцінку «незадовільно», він не має права приймати участь у конкурсі.

3.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Економіка підприємства

«Економіка підприємства» є фаховою дисципліною навчального плану, її предмет – це інструменти дослідження економічних процесів, що мають місце на підприємстві, спрямовуючи їх на раціональне використання ресурсів та потенціалу, досягнення сталої ефективності виробництва; набуття студентами навичок виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування показників. В свою чергу вивчення теоретико-методологічних основ з економіки підприємства та набуття практичних навичок їх застосування в умовах ринку займає важливе місце в підготовці бакалаврів.

Метою вивчення дисципліни є надання знань з основ прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва.

Зміст дисципліни

Тема 1. Теорії та моделі підприємств.

Тема 2. Основи підприємництва.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Тема 5. Структура та управління підприємством.

Тема 6. Ринок і продукція.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства.

Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Тема 11. Інтелектуальний капітал.

Тема 12. Основний капітал.

Тема 13. Оборотний капітал.

Тема 14. Інвестиції.

Тема 15. Інноваційна діяльність.

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Тема 18. Організація операційної діяльності.

Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Тема 20. Витрати підприємства.

Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.

Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.

Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств.

Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.

Тема 27. Економічна безпека підприємства.

Рекомендована література

1. Гринчуцький В., Карапетян Є., Погріщук Б. Економіка підприємства. Київ: Центр учбової літератури. 2021.с.304.
2. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства. Київ: Центр учбової літератури. 2021. С.488.
3. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Київ: Центр учбової літератури. 2019. С.600.

3.2. «Потенціал і розвиток підприємства»

Метою є вивчення теоретичних основ сутності потенціалу підприємства, конкурентоспроможності підприємства та потенціалу розвитку, ознайомлення студентів з методологією оцінки конкурентоспроможності підприємства та основними підходами та методами вартісної оцінки потенціалу підприємства, виявлення потенціалу розвитку підприємства.

Зміст дисципліни

- Тема 1. Сутність і структура потенціалу підприємства.
- Тема 2. Формування потенціалу підприємства.
- Тема 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства.
- Тема 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства.
- Тема 5. Методичний інструментарій оцінки потенціалу підприємства.
- Тема 6. Об'єкти нерухомості та їх оцінка.
- Тема 7. Техніко-технологічний потенціал підприємства та його оцінка
- Тема 8. Нематеріальні активи підприємства та методи їх оцінки.
- Тема 9. Кадровий потенціал підприємства та його оцінка.
- Тема 10. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу).
- Тема 11. Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства.
- Тема 12. Оцінка потенціалу розвитку.

Рекомендована література

- 1.Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник .Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. 278 с
2. Касьянова Н.В., Солоха Д.В., Морєва В.В., Белякова О.В. Потенціал підприємств формування і використання. Підручник. 2-ге видання, перероблене та доповнене.2019. с.248.
3. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: науково-метод. посіб. К.: Кондор, 2019. 300 с

3.3. «Економіка і організація інноваційної діяльності»

Метою дисципліни є вивчення теоретичних основ та методології інноваційної діяльності підприємств та суспільства в цілому; вирішення

інноваційних завдань – від прогнозування можливих нововведень до їхнього комерційного використання у підприємницьких структурах; сприяння усвідомленню принципів формування і реалізації державної інноваційної політики, особливостей організаційної діяльності в регіонах, а також освоєнню основних напрямів вдосконалення інноваційної діяльності на мікро- та макрорівнях.

Зміст дисципліни

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів.

Тема 2. Класифікація та життєвий цикл інновацій.

Тема 3. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку.

Тема 4. Особливості створення інновацій і формування попиту на них.

Тема 5. Інноваційна політика підприємства.

Тема 6. Інноваційний потенціал підприємства, методика його оцінки.

Тема 7. Оновлення техніко – технологічної бази підприємства.

Тема 8. Система управління інноваційними процесами.

Тема 9. Стратегічне та оперативне управління інноваційними процесами.

Тема 10. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності.

Тема 11. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій.

Тема 12. Моніторинг інновацій.

Тема 13. Принципи оцінки і показники ефективності інноваційної діяльності.

Тема 14. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів.

Тема 15. Оцінка економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.

Тема 16. Теоретичні аспекти фінансування інноваційних процесів.

Тема 17. Сучасні методи фінансування інноваційної діяльності та інноваційних проектів

методи

фінансування

інноваційної
діяльності

та інноваційних проектів.

Тема 18. Державне регулювання інноваційної діяльності.

Рекомендована література

1. Гуторов О.І., Ярута М.Ю., Сисоєва С.І. Економіка та організація інноваційної діяльності. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х., 2019. 227 с.

2. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник.: 2-ге вид. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 427 с.

3. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти [Текст] : між університетська колективна монографія .Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 523 с.

4. Інноваційний менеджмент [Текст]: підручник за ред. П. П. Микитюка.

Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль : [ТНЕУ ; Економічна думка], 2019. 518 с.

3.4. «Стратегія підприємства»

Метою дисципліни є вивчення теоретичних засад, інструментарію та методів розроблення стратегій підприємства, методології розроблення стратегій підприємства і вибору стратегічних альтернатив; набуття навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни, оволодіння методом кейс-аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

Зміст дисципліни

Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція, концепції

Тема 2. Місія та цілі підприємства

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Стратегії бізнесу

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства

Тема 9. Корпоративні і ділові стратегії підприємства

Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємства

Тема 13. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

Рекомендована література

1 Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навчальний посібник Київ: Ліра-К, 2015. 324 с.

3. Суніл Гупта. Цифрова стратегія. Київ: КМ-Букс. 2020. 320 с.

4. Стратегія підприємства: конспект лекцій / укладачі: І. Б. Дегтярьова, М. О. Харченко. Суми : Сумський державний університет. 2016. 80 с.

3.5. «Планування і контроль на підприємстві»

Дисципліна “Планування і контроль на підприємстві” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розробки перспективних і поточних планів у діяльності підприємства та контролю їх виконання, а також орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами питань планування і контролю на підприємстві, обґрунтування таких функцій управління як планування, аналіз, облік, контроль. Завданням вивчення дисципліни є опанування форм, методів і процесу планування та контролю; вивчення структури і технології розробки типових планів щодо

економічного і соціального розвитку підприємства, складу показників і методики їх розрахунку, оптимізації виробничої програми.

Зміст дисципліни

Тема 1. Суть і методологія планування і контролю.

Тема 2. Зміст і організація планування і контролю на підприємстві.

Тема3.Планування об'ємів реалізації.

Тема4.Планування виробництва продукції і виробничої інфраструктури.

Тема5.Планування персоналу і оплати праці.

Тема6.Планування матеріально-технічного забезпечення виробництва.

Тема 7. Оперативно-календарне планування і контроль на підприємстві.

Тема8.Планування витрат підприємства.

Тема9.Фінансове планування і контроль на підприємстві.

Тема10.Стратегічне планування на підприємстві.

Тема11.Планування інноваційної і інвестиційної діяльності на підприємстві.

Тема12. Бізнес-планування.

Рекомендована література

1.Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 260 с.

2.Іванова В.В. Планування і контроль на підприємстві. Київ: Університетська книга, 2015.443 с.

3. Майкл Кон. Оцінювання і планування в Agile. Київ: Фабула. 2019.с.350.

3.6. «Проектний аналіз»

Метою курсу є ознайомлення студентів з методологією проектного аналізу, технологією, методами і інструментами його здійснення, а також сформувати у студентів навички здійснення аналізу проектів. Основними завданнями вивчення дисципліни “Проектний аналіз ” є: вивчення теорії та методологічних засад проектного аналізу; формування у студентів практичних навичок і вмінь щодо управління проектами; формування професійних здібностей, спрямованих на вирішення проблем з оцінки та реалізації проекту.

Зміст дисципліни

Тема 1. Введення до проектного аналізу. Концепція проекту.

Тема 2. Життєвий цикл проекту.

Тема 3. Концептуальні основи витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі.

Тема 4. Концепція оцінки вартості грошей у часі.

Тема 5. Грошові потоки проекту.

Тема 6. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень.

Тема 7. Динамічний аналіз беззбитковості проекту.

Тема8. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.

- Тема 9. Маркетинговий аналіз проекту.
Тема 10. Технічний аналіз проекту.
Тема 11. Інституційний аналіз проекту.
Тема 12. Екологічний аналіз проекту.
Тема 13. Соціальний аналіз проекту
Тема 14. Фінансовий аналіз проекту.

Рекомендована література

1. Бардиш Г. О. Проектне фінансування : підручник. Київ : "Хай-Тек Прес", 2018. 464 с
2. Рижков В.С., Яовенко М.М., Латишева О.В., Дегтярьова Ю.В., Щелокова А.Л, Коваленко О.О. Проектний аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.
3. Терещенко С.І., Пізняк Т.І. Проектний аналіз. Суми: Університетська книга. 2022.с.265.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Критерії оцінювання знань осіб, які вступають за скороченим терміном підготовки за ступенем вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

1-й етап – тестова перевірка знань.

50 тестів по 2 бали за кожну правильну відповідь. Максимум 100 балів.

2-й етап – оцінювання письмового розв'язання комплексної ситуаційної задачі (1 ситуаційна задача) – максимум 100 балів за правильну відповідь

100 балів – відповідь містить послідовний і аргументований розв'язок задачі, продемонстрована здатність робити власні висновки та пропозиції;

75 балів – відповідь є не аргументована, алгоритм розв'язку дотриманий, але мають місце помилки в розрахунках, недостатньо аргументовані висновки та пропозиції;

60 балів – задача вирішена з грубими помилками, відсутні висновки та пропозиції;

0 балів – не приступав до виконання завдання.

Максимальна кількість балів, які можна отримати – 200 балів.

До участі в конкурсі допускаються вступники, які на вступному випробуванні отримали **не нижче 100 балів**.